

ВЕЛОТУРИЗМ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ ДОСВІДУ ІТАЛІЇ ДЛЯ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Бубир Наталя

*кандидат географічних наук, доцент,
доцент кафедри фізичної географії та картографії
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*

Прасул Юлія

*кандидат географічних наук, доцент,
доцент кафедри фізичної географії та картографії
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
м. Харків, Україна*

Туризм є вразливим до політичної і економічної ситуації, погоди, пандемічних обмежень, військових конфліктів. Перевагою велосипедного туризму є його відновлення за умови мінімальної стабілізації ситуації. З іншого боку, велосипедний туризм визначається у світі як один із видів, що в основі має збалансований характер розвитку, тобто дозволяє раціонально використовувати довкілля і зберегти його для наступних поколінь, бо є безпечним по відношенню до нього. Під велосипедним туризмом розуміємо вид активного дозвілля, який полягає в проходженні на велосипеді маршрутів з природними перешкодами та екскурсійними об'єктами [1]. Серед різновидів виділяємо веловідпочинок, велоподорожі класичні та спортивні, які різняться складністю маршрутів, вимогами до інфраструктури тощо.

Велотуризм є дуже популярним, особливо в Європі [2], чому сприяє багато чинників. Основними є активне дозвілля, майже необмеженість у категоріях самих велотуристів, відносно економічний спосіб пересування і, звичайно, різноманітність маршрутів [3]. В Україні також спостерігається інтерес до розвитку велосипедного туризму, але наукове підґрунтя представлене окремими публікаціями, які носять, в основному, регіональний характер. Тому вивчення досвіду лідерів у розвитку велотуризму і впровадження його позитивних результатів на менш успішних територіях допоможе оминати багато помилок.

Серед європейських країн за розвитком велосипедного туризму виділяються Франція і Німеччина. Також слід відзначити наявність в Європі транс'європейської мережі веломаршрутів, які відрізняються непоганим рівнем велосипедної інфраструктури та достатнім інформаційним забезпеченням. Вона сформована на основі національних веломереж європейських країн значної протяжності, зокрема Австрії, Данії,

Франції, Іспанії, Італії, Німеччини. Сертифіковані маршрути EuroVelo виділяються покращеною інфраструктурою, як технічною, так і інформаційною [4]. Італія відноситься до другої групи країн, які характеризуються популярністю, в основному, багатоденних велосипедних подорожей, але не має поки сертифікованих міжнародних веломаршрутів. Крім того, Італія також характеризується широкою мережею власних веломаршрутів як в околицях кожного великого населеного пункту, так і у гірській території, і якісною інфраструктурою. Таким чином, за багато років Італія сконсолідувала величезний досвід розвитку велотуризму як виду спортивного туризму, так і як виду активного відпочинку, виду активного дозвілля. Україна, маючи потужний туристичний потенціал, звертає незначну увагу на розвиток велотуризму, який поки знаходиться на рівні нижче середнього, за виключенням окремих регіонів. Впровадження досвіду Італії може змінити ситуацію.

В Італії мережа велосипедних туристичних маршрутів проходить достатньо рівномірно, маючи трішечки більшу концентрацію на півночі країни [5]. Однією із візитівок Італії є мережа велоготелів, яку контролює Асоціація байк-готелів під егідою Національної велофедерації [6]. Що стосується велодоріжок та велосмуг, то вони добре облаштовані тільки у межах міст та на популярних маршрутах. В основному використовують мережу шляхів сполучення загального користування, але вздовж якої багато елементів велоінфраструктури, зокрема місць відпочинку та інформаційної підтримки.

Інформаційне забезпечення велоподорожей – ще одна визначна риса велотуристичної інфраструктури Італії. В основному туристи користуються послугами організаторів туризму. Але досить часто віддають перевагу самостійним подорожуванням такими комерційними маршрутами. У такому разі отримують набір електронних карт, бортовий комп'ютер або завантажений застосунок, замовлені послуги по всьому маршруту [7]. Також пропонуються велотуристичні маршрути у складі збірних груп з аналогічним інформаційним забезпеченням. Крім цього, організатори також надають друковану продукцію велотуристичного характеру. Таким чином, ми бачимо, що Італія має значний досвід розвитку велотуризму, який доцільно запозичити і Україні.

У цілому аналіз розвитку велотуризму показав, що велосипедні маршрути в Італії є організованими на відміну від України, маршрутні доріжки, як і в Україні, більше притаманні містам, а у сільській місцевості використовують шляхи загального використання, але з потужною придорожною інформаційною підтримкою, розробка маршрутів реалізується за системним підходом, а самі маршрути більше орієнтовані на етнографічний колорит місцевості, що доцільно запозичити Україні.

Також слід звернути увагу на дружність транспортної інфраструктури та інформаційне забезпечення маршрутів.

Наразі в Україні туристичні організації і бази відпочинку пропонують туристичні велосипедні маршрути, але переважно кількогадинні. Розробка нових маршрутів є недоцільним, бо досить успішно функціонують наявні, але залишається питання виділення першочергових місцевостей для технічного та інформаційного облаштування веломаршрутів за європейськими нормами. Другою проблемою залишається підхід до розробки цих маршрутів. За досвідом Європи доцільно створювати мережу, тому актуальним є розробка системи веломаршрутів для кожної області, які об'єднуються у єдину систему взаємопов'язаних веломаршрутів. Тільки після цього доцільно розробляти нові регіональні веломаршрути.

Таким чином, вивчення досвіду Італії показало, що потрібно звертати увагу на якість велотуристичної інфраструктури, системну розробку велотуристичних маршрутів, на інформаційне забезпечення, на включення до туристичних маршрутів етнографічних елементів. До системи заходів перспективного розвитку велосипедного туризму в Україні на основі досвіду Італії відносимо розробку рекомендацій щодо розвитку велотуристичної інфраструктури, авторські мережі велосипедних туристичних маршрутів, повне інформаційне забезпечення кожного маршруту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лепкий М. І., Колісник Б. І., Дашук Ю. Є. Оцінка ресурсного потенціалу велосипедного туризму Волинської області. *Перспективи розвитку туризму в Україні та світі: управління, технології, моделі* : монографія / за наук. ред. проф. Матвійчук Л. Ю. Луцьк : ІВВ Луцького НТУ, 2019. С. 253–276.
2. Спортивні види туризму : навч. посібник / уклад. Лясота Т. І. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2019. С. 127–159.
3. Ciascai O. R., Dezi S., Rus K. A. Cycling Tourism: A Literature Review to Assess Implications, Multiple Impacts, Vulnerabilities, and Future Perspectives. *Sustainability*. 2022. № 14 (15) : 8983. DOI: 10.3390/su14158983.
4. EuroVelo : official website. URL : <https://en.eurovelo.com> (accessed 12 September 2024).
5. Petino G., Reina G., Privitera D. Cycling Tourism and Revitalization in the Sicilian Hinterland: A Case Study in the Taormina–Etna District. *Sustainability*. 2021. № 13 (18) : 10022. DOI: 10.3390/su131810022.
6. Transformiamo l'Italia in un paese ciclabile : website. URL : <https://www.bikeitalia.it> (accessed 20 September 2024).
7. Italy Cycling Guide : Велосипедний путівник по Італії. URL : <https://italy-cycling-guide.info/traffic-free-cycleways/lunga-via-dolomiti/> (accessed 23 September 2024).